

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.11.2022.10.9.8

Poznań, 16 listopada 2022 r.

**Pani
Ewa Szczepaniak
Kierownik
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Rawiczu**

ul. Dworcowa 1
63-900 Rawicz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Nina Kasztelan – inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki,
- Renata Pyżalska - inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego z 12 sierpnia 2022 r., znak: KN-II.0030.154.2022.1 (*zał. 1. Upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego z 12 sierpnia 2022 r.*) przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu z siedzibą pod adresem: ul. Dworcowa 1, 63-900 Rawicz, które w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „PCPR”, „Organizatorem”, „Centrum” lub „Jednostką”. Czynności kontrolne rozpoczęły się zdalnie 17 sierpnia 2022 r., następnie były prowadzone w siedzibie PCPR: 22, 24, 25, 29 i 30 sierpnia 2022 r. i zakończyły się 19 września 2022 r.

al. Niepodległości 16/ 18, 61-713 Poznań
tel. 61-854-18-25, fax 61-854-15-44

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

Zakres kontroli obejmował organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli (*zał. 2.-2b. Oświadczenia kontrolerów*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenia od Kierownika PCPR - Pani Ewy Szczepaniak,
- pozyskano ustne oświadczenia/wyjaśnienia Kierownika PCPR oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- pozyskano pisemne oświadczenia od koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w ww. Jednostce na dzień kontroli,
- przeprowadzono analizę dokumentacji dotyczącej kwalifikacji wybranych osób zatrudnionych w ww. Jednostce,
- poddano analizie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- poddano analizie zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonano analizy dokumentacji wszystkich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- zweryfikowano dokumentację prowadzoną przez PCPR dla: dwóch wybranych rodzin zastępczych zawodowych, dwóch wybranych rodzin zastępczych niezawodowych, dwóch wybranych rodzin zastępczych spokrewnionych oraz jednego rodzinnego domu dziecka,
- przeanalizowano dokumentację dzieci: „A”, „B”, „C”, „d”, „e”, „f”, „g”, „h”, „i”, „j”, „k”, „l”, „ł”, „m”, „n”, „o”, „p” i „r” przebywających w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnym domu dziecka,
- przeanalizowano dokumentację usamodzielniających się wychowanków: „x”, „y” i „z”,
- zweryfikowano zarzuty zawarte w piśmie z 2 sierpnia 2022 r. (*zał. 3. Kserokopia zawiadomienia o nieprawidłowościach z 2 sierpnia 2022 r.*).

PODCZAS KONTROLI USTALONO

PCPR działa na podstawie statutu, który stanowi załącznik do uchwały Nr VII/59/15 Rady Powiatu Rawickiego z dnia 18 czerwca 2015 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, zmienionej uchwałą Nr XIV/104/16 Rady Powiatu Rawickiego z dnia 3 marca 2016 r. (*zał. 4. Kserokopia uchwały Nr VII/59/15 Rady Powiatu Rawickiego z dnia 18 czerwca 2015 r. w sprawie nadania Statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, zał. 4a. Kserokopia uchwały Nr XIV/104/16 Rady Powiatu Rawickiego z dnia 3 marca 2016 r.*).

Szczegółową organizację wewnętrzną i zasady funkcjonowania PCPR określa regulamin organizacyjny, stanowiący załącznik do uchwały Nr 125/824/18 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, zmieniony uchwałą Nr 135/900/18 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 7 czerwca 2018 r., zmieniony uchwałą Nr 118/679/21 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 28 października 2021 r., zmieniony uchwałą Nr 124/703/21 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 2 grudnia 2021 r. (*zał. 5. Kserokopia uchwały Nr 125/824/18 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 5 marca 2018 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, zał. 5a. Kserokopia uchwały Nr 135/900/18 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 7 czerwca 2018 r., zał. 5b. Kserokopia uchwały Nr 118/679/21 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 28 października 2021 r., zał. 5c. Kserokopia uchwały Nr 124/703/21 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 2 grudnia 2021 r.*). Analiza Regulaminu wykazała, że w jego treści znajdują się zapisy niezgodne z ww. ustawą, tj.:

- w § 8 pkt 12 jako zadanie Kierownika PCPR wskazano „*przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy zespołu ds. pieczy zastępczej*”, co jest **niezgodne z art. 76 ust. 2 ww. ustawy oraz § 7 ust. 1 pkt 2 Regulaminu** w zakresie nazwy zespołu,
- w § 8 pkt 16 jako zadanie Kierownika PCPR wskazano „*przedkładanie sądowi opiekuńczemu, co najmniej raz w roku, wykazu rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem oraz zawodowych rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem*”, co jest **niezgodne z art. 39 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz c ww. ustawy** w zakresie nazw form rodzinnej pieczy zastępczej. Zauważyć przy tym należy, że w § 8 pkt 16 Regulaminu określono obowiązek przekazywania przez Kierownika PCPR „*wykazu rodzin (...)*”, przy czym z art. 46 ust. 4 i 5 ww. ustawy wynika, że upoważniony przez starostę kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie przekazuje do sądu dane zawarte w rejestrze danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Zasadnym jest zatem uściślenie jaki ewentualny dodatkowy wykaz rodzin miałby być przekazywany do sądu przez Kierownika PCPR bądź też wyraźne wskazanie jako jego zadania, przekazywanie do sądu ww. rejestru, o którym mowa w art. 46 ww. ustawy.

Wskazać również należy, że w Regulaminie brak jest zapisów rozróżniających zadania przypisane ww. ustawą PCPR bądź Organizatorowi, ponadto zapisy w Regulaminie powtórzone wpisując je do zadań PCPR, jak i Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej.

Dalsza analiza ww. Regulaminu Organizacyjnego Jednostki wykazała, że w jej strukturze wyodrębniono *Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej*, zwany dalej „Zespołem”, co jest **zgodne z art. 76 ust. 2 ww. ustawy (zał. 5.)**, jednakże zauważono, że:

- w § 9 pkt 9 do zadań Zespołu należy „*wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej*”, co jest **niezgodne z art. 241 ust. 2 ww. ustawy**,

- w § 10 ust. 3 pkt 1 do zadań Zespołu zaliczono „bieżącą organizację i nadzór nad pracą zespołu ds. pieczy zastępczej”, co oznacza, że w PCPR wyodrębniono inny zespół lub że Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej pełni nadzór nad swoją własną działalnością,
- w § 10 ust. 3 pkt 2 do zadań Zespołu zaliczono „przygotowanie corocznego sprawozdania z efektów pracy zespołu ds. pieczy zastępczej”, które to zadanie powinno się odnosić do składania sprawozdania z efektów pracy zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Zasadnym byłoby też doprecyzowanie zapisu o nazwę organu, do którego składane jest sprawozdanie, tj. starosty i rady powiatu, co wynika z **art. 76 ust. 4 pkt 15 ww. ustawy**,
- z § 10 ust. 5 pkt 1-5 wynika, że zadania psychologa adresowane są wyłącznie do rodzin zastępczych, pominięto natomiast osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, pomimo iż na terenie powiatu funkcjonują dwa rodzinne domy dziecka,
- w § 10 ust. 5 pkt 7, wskazano zadanie: „prowadzenia badań psychologicznych oraz analizę dokumentów dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”, co **nie wyczerpuje zapisu art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ww. ustawy**.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Rawickim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, wyznaczone Zarządzeniem Nr 54/11 Starosty Rawickiego z dnia 5 grudnia 2011 r. (*zał. 6. Kserokopia Zarządzenia Nr 54/11 Starosty Rawickiego z dnia 5 grudnia 2011 r. w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Rawickiego*), co jest **zgodne z art. 76 ust. 1 ww. ustawy**.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że uchwałą Nr 25/134/2007 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 6 września 2007 r., zatrudniono z dniem 10 września 2007 r. panią Ewę Szczepaniak na stanowisku Kierownika PCPR (*zał. 7. Kserokopia uchwały 25/134/2007 Zarządu Powiatu Rawickiego z dnia 6 września 2007 r. w sprawie zatrudnienia kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, zał. 7a. Kserokopia umowy o pracę z 7 września 2007 r.*). Kierownik Jednostki ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku nauki polityczne oraz studia drugiego stopnia na kierunku prawo, a także studia podyplomowe w zakresie prawa pracy i prawa socjalnego ze specjalizacją organizacji pomocy społecznej (*zał. 7b.-7d. Kserokopie dyplomów ukończenia studiów magisterskich i studiów podyplomowych*). Kontrola wykazała, że Pani Ewa Szczepaniak nabyła odpowiedni staż pracy przed objęciem stanowiska (*zał. 7e.-7f. Kserokopie świadectw pracy*), w związku z powyższym jej kwalifikacje są **zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.)**.

W okresie objętym kontrolą w Zespole w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umowy o pracę, zatrudnionych było czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, przy czym w jednym przypadku stosunek pracy ustał w okresie objętym kontrolą. Wszyscy czterej koordynatorzy legitymowali się wykształceniem wymaganym na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (*zał. 8.-8a. Protokół oględzin dokumentacji kadry z 25 sierpnia 2022 r. wraz z wykazem pracowników merytorycznych z 17 sierpnia 2022 r.*). W toku kontroli

koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przedstawili oświadczenia, z których wynika, że nie są oni pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, nie ponoszą obowiązku alimentacyjnego i nie są skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe (*zał. 8.-8a., zał. 9.-9b. Oświadczenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej*). Kwalifikacje koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej są zatem **zgodne z art. 78 ust. 1 ww. ustawy**.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono również, że praca koordynatorów nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego (*zał. 9.-9b.*), co jest **zgodne z art. 79 ust. 3 ww. ustawy** oraz że koordynatorzy nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat (*9.-9b.*), co jest **zgodne z art. 79 ust. 4 ww. ustawy**.

Poza ww. koordynatorami w skład Zespołu wchodzi: kierownik Zespołu, psycholog zatrudniony na podstawie umowy zlecenia, w wymiarze średnio 50 godzin w miesiącu (*zał. 8.-8a., zał. 10.-10a. Kserokopia umowy zlecenia z dnia 30 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2021 r., zał. 10b. Kserokopie dokumentów dot. kwalifikacji psychologa*) oraz psychoterapeuta na podstawie umowy zlecenia w wymiarze 192 godzin rocznie (*zał. 8.-8a., zał. 10c.-10d. Kserokopie umowy zlecenia z dnia 30 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2021 r. wraz z listami obecności*). Ponadto, w okresie kontroli PCPR zatrudniał także od 8 września 2021 r. do 31 października 2021 r. pedagoga na podstawie umowy zlecenia w wymiarze 20 godzin w tym okresie (*zał. 8.-8a., zał. 10e. Kserokopia umowy zlecenia z dnia 8 września 2021 r. wraz z ewidencją wykonywanych czynności*).

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli.

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu w Księżce Kontroli pod numerem 1/2022.

Biorąc pod uwagę ustalenia dokonane podczas kontroli dotyczące funkcjonowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działalność ww. Jednostki oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

UWAGI I WNIOSKI

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję podjęcie następujących działań:

1. zapewnić stałą obecność psychologów w takim wymiarze czasu pracy, który zapewni pełną realizację zadań Organizatora, w szczególności dotyczących udzielania wsparcia i specjalistycznej pomocy dzieciom i ich rodzinom,
2. dokumentować pracę psychologa w sposób rzetelny, odzwierciedlający rodzaj i zakres udzielanej pomocy,
3. zapewniać osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej badania psychologiczne obejmujące predyspozycje i jakość ich współpracy z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zalecam:

1. **dostosować treści Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu**, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
2. **prowadzić rejestr danych o osobach**, zgodnie z art. 46 ust. 1-4 ww. ustawy,
3. **w przypadku konieczności przyjęcia rodzeństwa ponad limit do rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, bezwzględnie przestrzegać wymogu uzyskania zgody rodziny zastępczej oraz opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**, zgodnie z art. 53 pkt 2 ww. ustawy,
4. **kwalifikować osoby do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka**, zgodnie z art. 42 ust. 2 ww. ustawy,
5. **wydawać zaświadczenia kwalifikacyjne**, zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. Nr 272, poz. 1609),
6. **zapewniać rodzinom zastępczym pomoc i wsparcie, w szczególności w ramach grup wsparcia**, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 6 ww. ustawy,
7. **współpracować ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, centrami usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi**, zgodnie z art. 3 oraz art. 76 ust. 4 pkt 8 ww. ustawy,
8. **dokonywać ocen sytuacji dziecka, w składzie osób do tego niezbędnych**, zgodnie z art. 130 ust. 1 ww. ustawy, **uwzględniając wszystkie cele, dla których ocena jest**

dokonywana, zgodnie z art. 129 ww. ustawy, w miarę zaistniałych potrzeb i przestrzegając terminów ocen, zgodnie z art. 131 ust. 1 ww. ustawy oraz uwzględniając i odnotowując opinię dziecka, zgodnie z art. 4 pkt 8 i art. 4a ww. ustawy,

9. **zapewniać wsparcie psychologiczno - pedagogiczne rodzicom dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 12 ww. ustawy,**
10. **przeprowadzać badania pedagogiczne oraz analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 13 ww. ustawy,**
11. **przygotowywać plan pomocy dziecku indywidualnie formułując potrzeby dziecka i zawierając przejrzyste określone cele oraz działania oraz określając termin jego obowiązywania, we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ww. ustawy, uwzględniając wskazówki zawarte w ocenie sytuacji dziecka, zgodnie z art. 129 pkt 3 ww. ustawy, po zasięgnięciu opinii dziecka, zgodnie z art. 4 pkt 8 ww. ustawy,**
12. **pozyskiwać od koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej sprawozdania z efektów pracy, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ww. ustawy,**
13. **współpracując z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad nimi, przekazywać do sądu rzetelne informacje, zgodnie z art. 182 ust. 4 ww. ustawy,**
14. **podejmować działania mające na celu pracę z rodzicami dzieci, aby mogły one powrócić pod ich opiekę, zgodnie z art. 33 pkt 1 ww. ustawy.**

Informacje końcowe

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.), kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 40 stron.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
(-) Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

/podpis Wojewody Wielkopolskiego/

Dokument sporządziła:
Inspektor wojewódzki
Nina Kasztelan
30 listopada 2022 r.